

місцевого самоврядування в Україні, що пов'язано з відставанням засобів правового регулювання від сучасних політичних, соціально-економічних та управлінських реалій. Нарешті, слід відзначити недостатній рівень фінансування системи соціального прогнозування (на відміну від країн ЄС та США, робота вітчизняних аналітиків у сфері соціально-політичної прогностики є, по суті, низькооплачуваною та не претендує на своєрідний елітарний статус).

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі полягають у дослідженні ефективних теоретико-практичних механізмів соціально-політичного прогнозування за конкретними сферами їх застосування (наприклад пенсійна система, медицина, освіта тощо), що дасть можливість, по-перше, органам державної влади більш адекватно реагувати на новітні виклики, а, по-друге, сприятиме виробленню альтернативних варіантів реформування стратегічних галузей політичної та соціально-економічної системи.

Отже, для покращення імплементації соціально-політичних прогностичних розвідок в управлінську практику (причому як на державному рівні, так і на рівні організацій “третього сектору”), на нашу думку, органам державної влади спільно з науково-дослідними інститутами, вищими навчальними закладами передусім необхідно підготувати технічні завдання зі створення інформаційно-аналітичних систем та їх прогностичних елементів за напрямками функціонування органів державної влади. Крім того, доцільним є запровадження дієвих механізмів співпраці між державними та недержавними інформаційно-аналітичними структурами в контексті розробки короткотермінових, середньотермінових та довготермінових прогнозів (зокрема шляхом проведення спільних досліджень з актуальних питань внутрішньої та зовнішньої політики). Не менш важливою є активізація співпраці прогностичних структур органів державної влади та місцевого самоврядування з вітчизняним академічним середовищем (це дасть змогу суттєво оптимізувати та зробити більш ефективним обмін науково-методологічними напрацюваннями, посилити підготовку та перепідготовку фахівців з прогностичної роботи шляхом стажування, тренінгів для студентів вищих навчальних закладів, які виявляють бажання і схильність до прогностичної діяльності тощо – у даному контексті провідна роль повинна належати Національній академії державного управління при Президентові України та її регіональним інститутам). Нарешті, необхідно обмежити практику підготовки проектів та програм прогностичними органами державної влади та місцевого самоврядування “під себе” (виходячи лише з політичної доцільності та власного місця у владній ієрархії). Виконання вищевказаного комплексу пропозицій дасть змогу суттєво оптимізувати розробку соціально-політичних прогнозів в Україні, ефективно використовувати отримані дані при плануванні реформ тощо.

Література:

1. Ахременко А. С. Политический анализ и прогнозирование : учеб. пособие / А. С. Ахременко. – М. : Гардарики, 2006. – 333 с.
2. Політична аналітика в системі публічного управління : навч. посіб. / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Сьомін, О. Р. Титаренко та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна. – К. : НАДУ, 2008. – 284 с.
3. Проблемы субъектов социального проектирования и управления / препринт под ред. В. И. Аршинова и В. Е. Лепского. – М. : Когито-Центр, 2006. – 256 с.
4. Социальная работа / подобщ. ред. проф. В. И. Курбатова. – Ростов н/Д : Феникс, 1909. – 576 с. – (Серия “Учебники, учебные пособия”).

УДК 796.011.1

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ

Штамбург О.О., Гордієнко О.О.(ДВНЗ ДонНТУ),

науковий керівник – Романій С.М.

У статті розглянуто механізми взаємодії в сфері фізичної культури і спорту, їх роль та місце в житті людини, основні критерії досягнення гармонійного розвитку особистості.

Ключові слова: фізична культура, особистість, фізичні вправи, формування людини, світогляд, моральні якості, фізичні якості, внутрішній світогляд, матеріальні і духовні цінності.

Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування. Відповідно до статті І Закону України «Про фізичну культуру і спорт» фізична культура – це складова частина загальної культури суспільства, що спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості. Фізичне виховання у педагогічному значенні – система заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я людини, загартування її організму, розвиток фізичних можливостей, рухових навичок і вмінь. Його завданням є створення оптимальних умов для забезпечення фізичного розвитку особистості, збереження її здоров'я, отримання знань про особливості організму, фізіологічні процеси в ньому, набуття санітарно-гігієнічних умінь та навичок догляду за власним тілом, підтримання і розвиток його потенціальних можливостей [9].

У наш час багато дослідників прийшли до думки, що фізична культура надає видимий вплив не тільки на фізичну компоненту людини, а й формує його внутрішній світогляд. В.К. Бальсевич (1988, с.: 23) відзначає, що фізична культура є «природним містком, що дозволяє з'єднати соціальне і біологічне у розвитку людини». Більше того, як доводить М.М. Визитей (1989, с.: 34-45), вона є «найпершим і базовим видом культури, який формується в людині».

Фізична культура особистості – це втілення у самій людині результатів використання матеріальних і духовних цінностей, які належать до фізичної культури в її широкому сенсі, тобто засвоєння людиною необхідних знань, навичок, умінь і відповідних психічних властивостей, досягнутих на основі використання засобів фізичного виховання, спортивного тренування, фізичної рекреації [1].

Особистість – це конкретна людина (індивід), яка є представником певного соціуму та соціальної групи, займається конкретною діяльністю, адекватно усвідомлює себе і оточуючий світ та наділена певними індивідуально-психологічними особливостями [3]. Всебічний гармонійний розвиток особистості, як результат навчально-виховних впливів і самовдосконалення – це той еталон, на досягнення якого завжди орієнтували людство його найсвітліші уми.

Стосовно фізичного виховання сенс всебічного гармонійного розвитку особистості розкривається у двох основних вимогах: по-перше, вирішуючи специфічні завдання фізичного виховання (формування рухових умінь і навиків, розвиток фізичних якостей та ін.), треба постійно забезпечувати єдність всіх різновидів виховання (фізичного, розумового, естетичного, морального, трудового); по-друге, треба комплексно, із тенденцією до постійного урізноманітнення, використовувати різні засоби та методи фізичного виховання, щоб забезпечувати всебічний фізичний розвиток, розвиток всього діапазону фізичних якостей, формування широкого арсеналу рухових умінь і навиків та оволодіння пов'язаними із цим знаннями [5].

Духовним компонентом фізичної культури особистості є сукупність знань в галузі усестороннього фізичного розвитку, уява про взаємодію соціального і біологічного в реалізації цінностей фізичної культури. Важливим елементом розвитку особистісних якостей в процесі занять фізичною культурою є засвоєння певної суми знань у даній області, а також формування відповідних переконань, поведінки, розвиток фізичних і психічних якостей [1].

Фізична культура особистості проявляє себе в трьох основних напрямках. По-перше, визначає здатність до саморозвитку, відображає спрямованість особистості «на себе», що обумовлено її соціальним і духовним досвідом, забезпечує її прагнення до творчості, «самобудівництва», самовдосконалення. По-друге, фізична культура – основа самодіяльного, ініціативного самовираження майбутнього фахівця, прояв творчості у використанні засобів фізичної культури, спрямованих на предмет і процес його професійної праці. По-третє, вона відображає творчість особистості, спрямована на відносини, що виникають у процесі фізкультурно-спортивної, суспільної та професійної діяльності, тобто «на інших». Чим багатше і ширше коло зв'язків особистості в цій діяльності, тим багатшою стає простір її суб'єктивних проявів [2].

Фізичний розвиток людини залежить від умов навколишнього середовища (клімату, рельєфу місцевості, наявності річок, озер, моря, гір, лісів тощо) та соціально-економічних факторів (суспільного устрою, ступеня економічного розвитку, умов праці, побуту, відпочинку, харчування, рівня культури, гігієнічних навичок, способу життя, національних традицій тощо). Усі ці фактори взаємообумовлені і діють у поєднанні. Однак, вирішальну роль відіграють соціально-економічні фактори: зміни умов життя людського суспільства призводять до змін і у фізичному розвитку [6].

Під час занять спортом та виконанням фізичних вправ в організмі людини відбувається безліч процесів, вивчення яких здійснює спортивна медицина, яка займається не лише визначенням стану

здоров'я, фізичного розвитку та функціонального стану систем організму людини в процесі занять фізичною культурою, а й розглядає результати впливу фізичного фактору на розумову діяльність людини. Вивченню впливу фізичних навантажень на розумову працездатність присвячена достатня кількість робіт, в яких робиться висновок, що розумова працездатність суттєво залежить від рухової активності індивіда. Недостатня кількість фізичних навантажень та методично невірне їх застосування можуть негативно впливати на розумову діяльність людини, в той час як систематичні заняття фізичними вправами підвищують концентрацію, динамічність нервових процесів, що зумовлює ефективний вплив на розумову діяльність. В процесі досліджень було також з'ясовано, що фізичні навантаження здійснюють неабиякий вплив на увагу та пам'ять [7].

Фізична культура в вищому навчальному закладі є невід'ємною частиною формування загальної професійної культури особистості сучасного спеціаліста, системи гуманістичного виховання студентів. Як навчальна дисципліна, обов'язкова для всіх спеціальностей, вона є одним із засобів формування всебічно розвинутої особистості, оптимізації фізичного і психофізіологічного стану студентів у процесі професійної підготовки [4].

Фізичний розвиток може бути всебічним і гармонійним, середнім, слабо вираженим, недостатнім і поганим. Оскільки фізичний розвиток – це процес, яким можна керувати, то його можна спрямовувати в певному напрямку (покращання рухових якостей, вдосконалення форми тіла, підвищення функціонального рівня окремих систем і органів тощо).

Як відомо, фізичний розвиток протягом життя значно змінюється: до 30-35 років він розвивається, до 40-45 років – стабілізується і після 45 років – знижується. Однак, при правильному способі життя, відповідному тренуванні ці періоди можна значно розширити [6].

Виховання морально-вольових якостей є частиною самовдосконалення особистості і, отже, має здійснюватися відповідно до його правил і насамперед – з розробкою програми самовиховання. На початку програми слід вказати мету і завдання фізичного вдосконалення: перспективну мету, чергові або найближчі завдання. Потім рекомендується поставити перед собою конкретні завдання і описати шляхи і засоби вирішення кожної з них. Потім з урахуванням слабких сторін у розвитку вольових якостей намітити і записати в зошит завдання, шляхи і засоби самовиховання цих якостей. При цьому необхідно: намітити при виконанні фізичних вправ систему перешкод і труднощів, подолання яких вимагає прояви запланованого вольового вміння, передбачити сприятливі умови для виконання фізичних вправ, які стимулювали б активність з подолання перешкод і труднощів, відпрацювати і почати використовувати індивідуально прийомі стимуляції вольових зусиль, встановити обов'язкові для себе правила у вихованні цілеспрямованості, наполегливості та завзятості, рішучості, витримки і самовладання, самостійності та ініціативності, поповнити свої знання з метою найбільш кваліфікованого вирішення поставленого завдання [8].

Отже, підсумовуючи викладене вище, можна зробити висновок, що у сучасному світі важливо розкривати зростаючу глобальну роль фізичної культури у формуванні людини і прогресивному розвитку суспільства, бо вона є найважливішою передумовою реалізації його потенціалу. У дослідженнях відзначається, що в ХХІ столітті, можливим буде спрогнозувати такі характеристики людини, як здатність до глобального мислення у поєднанні зі здатністю до конкретних дій, здатність вирішувати конфлікти будь-якого рівня мирним шляхом; креативність як спосіб буття у швидкоплинному світі; компетентність при вирішенні проблем будь-якого рівня. Людина майбутнього – це людина розумна і гуманна, допитлива і діяльна, що вміє насолоджуватися красою, цілісна, всебічно розвинена особистість, яка втілює ідеал справжньої єдності сутнісних сил людини, духовної і фізичної досконалості. Такі характеристики людини обумовлені перспективним розвитком основних сфер життєдіяльності людини і суспільства (освітою, працею, дозвіллям), прогресом людської цивілізації. Тому варто прагнути до досконалості не тільки на матеріальному, повсякденному рівні, а й у духовній сфері, таким чином, створюючи гармонію в нашому соціумі, в нашому житті [10].

Література:

1. Курс лекцій: Теорія і методика фізичного виховання, Львівський державний університет фізичної культури. Кафедра теорії і методики фізичного виховання [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/>
2. Курс лекцій: Теоретические основы дисциплины «Физическая культура», Уфимский государственный нефтяной технический университет. Кафедра физического воспитания [Электронный ресурс] – Режим доступа. – URL: <http://www.studfiles.ru/preview/2180466/>

3. Тези: Визначення особистості, Запорожский государственный медицинский университет [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://www.studfiles.ru/preview/381221/>
4. Реферат: Загальна фізична підготовка в системі фізичного виховання студентів [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/3214>
5. Підручник: Теорія і методика фізичного виховання [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://www.twirpx.com/file/1434085/>
6. Реферат: Фізична культура у сучасному суспільстві [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://www.refotext.com/referat-text-5079-3.html>
7. Лекція: Вплив занять фізичною культурою на розумову працездатність, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://www.studfiles.ru/preview/5456586/page:5/>
8. Дипломна робота: Формування морально-вольових якостей при заняттях фізичною культурою і спортом дітей підліткового віку [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://uadoc.zavantag.com/text/39624/index-1.html>
9. Лекція: Роль фізичного виховання у формуванні особистості [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://www.studfiles.ru/preview/5721026/page:39/>
10. Курсова робота: Теорія і методика фізичної культури і спорту. Роль фізичної культури у формуванні особистості, Санкт-Петербурзький державний університет фізичної культури ім. П.Ф. Лесгафта [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: <http://ukrdoc.com.ua/text/32312/index-1.html>

ПОЛІТИКА СРСР У СХІДНІЙ ЄВРОПІ У 1944-1955рр.

Штегельський В.Л. (студент Інституту історії та філософії СумДПУ ім. А.С.Макаренка),
науковий керівник – Самойленко Н.С.

У статті розглянуто вплив СРСР на країни Східної Європи у 1944-55 роках, його політичний та економічний аспекти. Подано характеристику процесу встановлення комуністичних режимів у східноєвропейських країнах та роль у цьому Радянського Союзу.

Ключові слова: Східна Європа, радянізація, зовнішня політика, Радянський Союз.

Актуальність дослідження. Тема дослідження є надзвичайно актуальною з огляду на динамічність сучасних міжнародних відносин. На даний час відносини Росії та Заходу є такими, що, при продовженні подальшої негативної динаміки, можуть повернути Європу на 50 років назад, у період протистояння не просто між двома військово-політичними блоками, а між двома цивілізаціями.

Сьогоднішня стратегія поведінки Російської Федерації на міжнародній арені є майже ідентичною радянській: протиставлення себе Заходу, звинувачення його у агресивності та розв'язуванні нових конфліктів, спроба показати свої миротворчі наміри, готовність надати безкорисливу допомогу, як, наприклад, Сирії.

Страх перед розширенням НАТО на Схід після розпаду СРСР примушує Росію триматись за свій останній «пояс безпеки» – Україну та Білорусь, використовуючи будь-які засоби, аж до військової агресії. Ситуацію в нашій державі частково можна порівняти з подіями, які відбулися в Угорщині 1956 року, адже бажання вийти зі сфери впливу більш могутньої у військовому та економічному плані держави наштовхується на збройний супротив. Але, як показав час, така стратегія у довгостроковій перспективі є програшною.

Виклад основного матеріалу. Перемога антигітлерівської коаліції у Другій Світовій війні призвела до глибоких перетворень у сфері міжнародної політики. Наприкінці війни була сформована Ялтинсько-Постдамська система міжнародних відносин, в основу якої чітко був покладений поділ світу на сфери впливу. Звільнення Червоною Армією Східної Європи визначило пріоритет Радянського Союзу в цій частині континенту. Проте, досить скоро стало очевидним, що даний факт не означав безперешкодне встановлення радянського впливу на цих територіях. Причому СРСР мав постійно враховувати позицію Союзників, яка ставала дедалі жорсткішою [9, с. 11].

В останні роки війни Радянський Союз розглядав східноєвропейський регіон у контексті створення так званого «поясу безпеки», який мав би оточити західні кордони держави. Виходячи з